

Obsah dokumentu

1. Základné údaje	1
1.1 Názov	1
1.2. Vymedzenie chráneného územia	1
1.2.1 Súpis krajov a okresov, na ktorých sa chránené územie nachádza	1
1.2.2 Súpis katastrálnych území, na ktorých sa chránené územie nachádza	1
1.2.3 Súpis listov katastrálnych a lesníckych máp s vymedzením hranice chráneného územia a jeho ochranného pásma s uvedením aktuálneho stavu	2
1.2.4 Súpis listov základných máp (M 1:50 000) s vymedzením hranice chráneného územia	2
1.3 Výpis z lesných hospodárskych plánov	2
1.4 Členenie na ekologicko-funkčné priestory a zóny	2
1.5 Celková výmera chráneného územia v členení podľa druhov pozemkov a zón	2
1.6 Prírodné pomery	2
1.6.1 Geografická a geomorfologická charakteristika	2
1.6.2 Geologická a pôdna charakteristika	2
1.6.3 Hydrologická a klimatická charakteristika	3
1.6.4 Charakteristika vegetácie	3
1.6.5 Charakteristika fauny	3
1.7 Zhodnotenie vzťahu k územnoplánovacej dokumentácii regiónu a dotknutých obcí	4
2 Zhodnotenie základných antropogénnych vplyvov v území a v jeho kontaktnej zóne s návrhom zásad racionálneho využívania územia	4
3 Podrobnosti o ochrane	4
3.1 Odôvodnenie ochrany	4
3.2 Ciele ochrany na dosiahnutie priaznivého stavu	5
3.3 Podrobnosti o podmienkach ochrany	5
3.4 Ekonomické zhodnotenie dopadu uplatňovania príslušného stupňa ochrany s dlhodobým výhľadom limitov, regulatív a opatrení	6
4 Návrh technického vybavenia územia	7
4.1 Opis technického vybavenia	7
4.2 Mapa technického vybavenia	7
5 Prílohy	7
5.1 Prehľad odbornej literatúry a použitých odborných podkladov	7

1. Základné údaje

1.1 Názov

Chránený areál (CHA) Jereňaš

1.2 Vymedzenie chráneného územia

1.2.1 Súpis krajov a okresov, na ktorých území sa chránené územie nachádza

Chránené územie sa nachádza v Prešovskom kraji a v okrese Levoča.

1.2.2 Súpis katastrálnych území, na ktorých území sa chránené územie nachádza

Chránené územie sa nachádza v katastrálnom území mesta Spišské Podhradie.

1.2.3 Súpis listov katastrálnych a lesníckych máp s vymedzením hranice chráneného územia a jeho ochranného pásma s uvedením aktuálneho stavu

Chránené územie je vymedzené na listoch katastrálnych máp VS XVII-10-cb, VS XVII-10-ci, VS XVII-11-ce, VS XVII-11-be, stav k 30. 6. 2013.

Súpis listov lesníckych máp – neuvedený (príloha je spracovaná z porastovej mapy M 1:25 000). Územie sa nachádza v lesnom hospodárskom celku (LHC) Spišské Podhradie.

Ochranné pásmo sa nevymedzuje.

1.2.4 Súpis listov základných máp (M 1:50 000) s vymedzením hranice chráneného územia

Chránené územie je vymedzené na liste základnej mapy (M 1:50 000) 37-21.

Ochranné pásmo sa nevymedzuje.

1.3 Výpis z lesných hospodárskych plánov

Územie chráneného areálu tvoria lesné porasty 106, 107a, 107b, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117a, 117b, 117c, 118, 119, 120; ostatné lesné plochy 112, 211, 213. Skrátený výpis údajov o lesných porastoch z platného LHP pre LHC Spišské Podhradie na obdobie rokov 2008 – 2017 je uvedený v tabuľke 1.

1.4 Členenie na ekologicko-funkčné priestory a zóny

Vzhľadom na podobné ekologické podmienky a podobný spôsob starostlivosti o biotopy územie nie je členené na ekologicko-funkčné priestory a zóny, na celom území je navrhnutý rovnaký – druhý stupeň ochrany.

1.5 Celková výmera chráneného územia v členení podľa druhov pozemkov a zón

Rozloha navrhovaného Chráneného areálu Jereňaš je 137,09 ha. Navrhované chránené územie tvoria lesné pozemky na výmere 137,09 ha. Ochranné pásmo chráneného areálu sa nevyhlasuje.

1.6 Prírodné pomery

1.6.1 Geografická a geomorfologická charakteristika

Navrhované územie európskeho významu Jereňaš sa nachádza v Prešovskom kraji, okres Levoča v Hornádskej kotline v nadmorskej výške 398 – 512 m n. m.

Chránené územie patrí do geomorfologického celku Hornádska kotlina, jeho podcelku Podhradská kotlina.

Z hľadiska základných morfoštruktúr je územie tvorené negatívnymi morfoštruktúrami, konkrétne depresiou Hornádskej kotliny. Chránené územie je súčasťou vrásovo-blokovej fatransko-tatranskej morfoštruktúry. Z hľadiska typu erózne-denudačného reliéfu zaradujeme toto územie do reliéfu pedimentových podvrchovín a pahorkatín a kotlinových pahorkatín. Zo západnej strany je územie ohraničené úvalinovitou dolinou.

1.6.2 Geologická a pôdna charakteristika

Geologický podklad tvorí flyšové podložie paleogénu vnútorných Karpát s prevahou pieskocov a vápnité ilovcovce.

Územie sa nachádza v oblasti s výskytom čiernic a kambizemí (čiernice – kultizemné, karbonátové), (kambizeme – pseudoglejové, násytené). Pôdy majú ilovito-hlinitú zrnitosť, sú neskeletnaté až slabo kamenité (0 – 20 %), s mierne vlhkým režimom.

1.6.3 Hydrologická a klimatická charakteristika

Územie leží v povodí Hornádu, odvodňované je potokom Margecianka a jeho pravostranným bezmenným prítokom, ktorý sa vlieva do potoka Branisko a do Hornádu.

Územie sa nachádza v mierne teplej oblasti, v mierne teplom, mierne vlhkom okrsku so studenou zimou (priemerná januárová teplota je nižšia ako $-5\text{ }^{\circ}\text{C}$, priemerná júlová je vyššia ako $+16\text{ }^{\circ}\text{C}$). Oblasť má priemerne menej ako 50 letných dní do roka.

1.6.4 Charakteristika vegetácie

Podľa fyto geografického členenia Slovenska patrí územie do oblasti západokarpatskej flóry (*Carpathicum occidentale*), v ktorej leží v obvode flóry vnútrokarpatských kotlín (*Intercarpaticum*), jej fyto geografickom okrese Podtatranské kotliny, podokrese Spišské kotliny. Z hľadiska fyto geograficko-vegetačného členenia patrí územie do ihličnatej zóny, okresu Hornádska kotlina.

Potenciálne by vegetáciu územia tvorili karpatské dubovo-hrabové lesy, v nive Margecianky jaseňovo-brestovo-dubové lesy v povodiach veľkých riek (tvrdé lužné lesy). Súčasnú vegetáciu chráneného areálu tvoria lesné porasty – biotopy európskeho významu: Ls 2.3.1 (9170) Dubovo – hrabové lesy lipové, ktoré sú výskytom ojedinelé v rámci Slovenska. Rozšírenie tohto biotopu nikdy nebolo rozsiahle, vyskytoval sa iba v kotlinách, medzi vysokými pohoriami. V súčasnosti sa nachádza už iba na Spiši.

Pôvodné porasty tvorili duby, lipy a javory, lokálne bola primiešaná jedľa. Ucelený lesný komplex s prevahou prirodzených porastov je fyto geograficky ovplyvnený bezprostredne ležiacim masívom Dreveníka.

Charakteristické je zloženie bylinného podrastu. Spoločne sa vyskytujú teplomilné a horské druhy flóry. Veľmi výrazný je jarný aspekt, s kobercami pečenovníka trojlaločného (*Hepatica nobilis*), chochlačky plnej (*Corydalis solida*), pľúcника tmavého (*Pulmonaria obscura*), veternice hájnej (*Anemone nemorosa*) a iskerníkovej (*Anemone ranunculoides*). Charakteristickým druhom dubovo-hrabových lesov je cesnak hadí (*Alium victorialis*), vzácné sa vyskytuje chránený druh národného významu vemeník zelenkavý (*Platanthera chloranta*), z ďalších vzácnejších druhov konvalinka voňavá (*Convallaria majalis*), ľalia zlatohlavá (*Lilium martagon*), vemenník dvojlitý (*Platanthera bifolia*), kruštík širokolistý (*Epipactis helleborine*). Z druhov európskeho významu sa tu vyskytuje zvonovec ľaliolistý (*Adenophora liliifolia*).

1.6.5 Charakteristika fauny

Územie spadá do priestoru zoogeografickej provincie Karpaty, oblasti Západné Karpaty a ich vonkajšieho obvodu. Z hľadiska živočíšnych regiónov je zoogeografické členenie územia do vonkajšieho obvodu oblasti Západných Karpát na rozhraní jeho západobeskydského a podtatranského okrsku. Zoogeografické členenie sa delí na dva biocykly. V terestrickom biocykle patrí územie okresu do podkarpatského úseku provincie listnatých lesov, v limnickom biocykle patrí do slanskej časti potiského okresu severopontického úseku pontokaspickej provincie.

V území sa z obojživelníkov vyskytujú chránené druhy národného významu ropucha obyčajná (*Bufo bufo*), skokan hnedý (*Rana temporaria*), salamandra škvrnitá (*Salamandra salamandra*), mlok obyčajný (*Triturus vulgaris*), mlok vrchovský (*Triturus alpestris*), z európsky významných druhov kunka žltobruchá (*Bombina variegata*) a mlok karpatský (*Triturus montadoni*). Z plazov sa tu vyskytujú druhy národného významu jašterica obyčajná (*Lacerta agilis*), jašterica živorodá (*Zootoca vivipara*), slepúch lámavý (*Anguis fragilis*), užovka obyčajná (*Natrix natrix*), vretenica obyčajná (*Vipera berus*).

Z vtákov sa tu vyskytuje viacero druhov spevavcov – chránené druhy národného významu brhlík lesný (*Sitta europaea*), drozd kolohrivý (*Turdus torquatus*), drozd trskotavý (*Turdus viscivorus*), drozd plavý (*Turdus philomelos*), glezg hrubozobý (*Coccothraustes*

coccothraustes), hýľ lesný (*Pyrrhula pyrrhula*), kolibkárík čipčavý (*Phylloscopus collybita*), kôrovník dlhoprstý (*Certhia familiaris*), kráľiček zlatohlavý (*Regulus regulus*), krkavec čierny (*Corvus corax*), orešnica perlovaná (*Nucifraga caryocatactes*), oriešok hnedý (*Troglodytes troglodytes*), penica čiernohlavá (*Sylvia atricapilla*), pinka lesná (*Fringilla coelebs*), slávik červienka (*Erithacus rubecula*), sojka škriekavá (*Garrulus glandarius*), sýkorka bielolíca (*Parus major*), sýkorka čiernohlavá (*Parus montanus*), sýkorka chochlatá (*Parus cristatus*), sýkorka uhliarka (*Parus ater*), mlynárka dlhochvostá (*Aegithalos caudatus*), trasochvost horský (*Motacilla cinerea*), vodnár potočný (*Cinclus cinclus*), žltochvost lesný (*Phoenicurus phoenicurus*), z d'atlovcov sú to druhy európskeho významu d'ateľ čierny (*Dryocopus martius*) a druhy národného významu d'ateľ veľký (*Dendrocopos major*), žlna zelená (*Picus viridis*). Z dravcov tu vyskytujú chránené druhy národného významu jastrab lesný (*Accipiter gentilis*), jastrab krahulec (*Accipiter nisus*), myšiak hôrny (*Buteo buteo*) a sokol myšiar (*Falco tinnunculus*), významný je výskyt ďalších chránených druhov národného významu ako holub hrivnák (*Columba palumbus*), holub plúžik (*Columba oenas*), kukučka jarabá (*Cuculus canorus*), sova lesná (*Strix aluco*).

Z cicavcov sa v území z chránených druhov európskeho významu vyskytuje vlk (*Canis lupus*), rys (*Lynx lynx*), kuna riečna (*Lutra lutra*), z druhov národného významu jež bledý (*Erinaceus concolor*), piskor obyčajný (*Sorex araneus*), piskor malý (*Sorex minutus*), netopier pozdný (*Eptesicus serotinus*), netopier hrdzavý (*Nyctalus noctula*), netopier sivý (*Plecotus austriacus*), kuna lesná (*Martes martes*), lasica obyčajná (*Mustela nivalis*), hranostaj čiernochvostý (*Mustela erminea*), plch lieskový (*Muscardinus avellanarius*), veverica stromová (*Sciurus vulgaris*).

1.7 Zhodnotenie vzťahu k územnoplánovacej dokumentácii regiónu a dotknutých obcí

Vyhlasenie CHA Jereňas nie je v rozpore s územným plánom mesta Spišské Podhradie, schváleným 29. 10. 2009 (č. uznesenia MZ-8-9-B-3, č. VZN 2/2009). Je v ňom zahrnutý ako súčasť územia európskeho významu.

2. Zhodnotenie základných antropogénnych vplyvov v území a v jeho kontaktnej zóne s návrhom zásad racionálneho využívania územia

V súčasnosti majú najväčší vplyv na územie následky prevodov výmladkových lesov na vysokokmenné z dávnejšej doby.

Pre racionálne využívanie územia treba meniť drevinové zloženie na prevodových prvkoch a s určitými usmerneniami hospodáriť v zachovalých lesných porastoch tak, aby boli zachované zloženie a štruktúra porastov a spoločenstvá podrastu.

3. Podrobnosti o ochrane

3.1 Odôvodnenie ochrany

Územie je navrhované z dôvodu ochrany biotopov európskeho významu Dubovo-hrabové lesy lipové (9170) a druhov európskeho významu kunka žltobruchá (*Bombina variegata*) a rys ostrovid (*Lynx lynx*). Územie je súčasťou súvislej európskej siete chránených území NATURA 2000. Výnosom MŽP SR č. 3/2004-5.1 zo 14. júla 2004, ktorým sa vydáva národný zoznam území európskeho významu, bolo zaradené ako navrhované územie európskeho významu pod označením SKUEV0224 Jereňas. Rozhodnutím Komisie 2008/26/ES z 13. novembra 2007 bol podľa smernice Rady 92/43/EHS prijatý zoznam lokalít

európskeho významu v Alpskej biogeografickej oblasti, ktorej súčasťou je aj predmetné územie.

3.2 Ciele ochrany na dosiahnutie priaznivého stavu

Cieľom ochrany je zachovanie alebo zlepšenie priaznivého stavu komplexu biotopov dubovo-hrabových lesov lipových, ktoré sú predmetom ochrany územia. Zachovanie alebo zlepšenie priaznivého stavu biotopov je navrhované prostredníctvom rámcových manažmentových opatrení:

- zabezpečiť predchádzanie poškodenia biotopov a biotopov druhov ako aj významného rušenia druhov, pre ktoré je chránené územie navrhované na vyhlásenie,
- zabezpečiť aby nedošlo (s výnimkou ustanovenia 6.4 smernice o biotopoch) k nepriaznivému ovplyvneniu „integrity“ ÚEV v dôsledku akéhokoľvek plánu alebo projektu, ktorý nie je priamo spojený/určený pre manažment ÚEV, ale ktorý môže mať významný vplyv na ÚEV buď samostatne alebo v spojení s inými plánmi alebo projektmi,
- nefragmentovať územie na menšie časti,
- zabezpečiť udržanie resp. zlepšenie priaznivého stavu lesných biotopov,
- spolupracovať s vlastníkmi a užívateľmi pozemkov na monitoringu a manažmente územia,
- podporovať vlastníkov a užívateľov pozemkov vo vhodnom manažmente formou informovanosti o možnosti finančných podpôr zo zdrojov EÚ,
- podporovať trvalo udržateľné, ekologické a regulované poľovníctvo,
- eliminovať invázne druhy rastlín, vrátane drevín,
- zastaviť zarastanie prirodzených/starých nelesných enkláv v lese (lesné lúčky, čistiny, riedke lesy, členité lesné okraje, vresoviská a pod.) ekologicky nevhodnými druhmi,
- dodržiavať ekologicky a fyto geograficky vhodné obnovné zastúpenie drevín,
- podporovať a rozvíjať ekosystémové služby územia.

3.3 Podrobnosti o podmienkach ochrany

Vymedzené územie je podľa § 21 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej iba „zákon“) zaradené do kategórie chránený areál s navrhovaným druhým stupňom ochrany. Stupeň ochrany je stanovený na základe potrieb územia, ktoré vyžaduje určité regulačné a rekonštrukčné zásahy s cieľom zachovať alebo zlepšiť priaznivý stav lesných biotopov. Ochranné pásmo sa nevymedzuje.

Pre navrhovaný stupeň ochrany zákon v § 13 definuje zakázané činnosti a činnosti vyžadujúce súhlas orgánu ochrany prírody, z nich sú ďalej uvedené vybrané identifikované činnosti:

(1) Na území, na ktorom platí druhý stupeň ochrany, je zakázaný

a) vjazd a státie s motorovým vozidlom, motorovou trojkolkou, motorovou štvorkolkou, snežným skútrom alebo záprahovým vozidlom, najmä vozom, kočom alebo saňami, na pozemky za hranicami zastavaného územia obce mimo diaľnice, cesty a miestnej komunikácie, parkoviska, čerpaciej stanice, garáže, továrenského, staničného alebo letištného priestoru,

b) vjazd a státie s bicyklom na pozemky za hranicami zastavaného územia obce mimo diaľnice, cesty, miestnej komunikácie, účelovej komunikácie a vyznačenej cyklotrasy.

(2) Na území, na ktorom platí druhý stupeň ochrany, sa vyžaduje súhlas orgánu ochrany prírody na

a) umiestnenie výsadby drevín a ich druhové zloženie za hranicami zastavaného územia obce mimo ovocného sadu, vinice, chmeľnice a záhrady, a energetických porastov na poľnohospodárskej pôde,

c) výstavbu lesných ciest a zväžnic,

d) oplotenie pozemku za hranicami zastavaného územia obce okrem oplotenia lesnej

škôlky, ovocného sadu a vinice,

f) vykonávanie technických geologických prác, banskej činnosti a činnosti vykonávanej bankským spôsobom,

g) umiestnenie informačného, reklamného alebo propagačného zariadenia za hranicami zastavaného územia obce,

h) aplikáciu chemických látok a hnojív, najmä pesticídov, toxických látok, priemyselných hnojív a silážnych štiav pri poľnohospodárskej, lesohospodárskej a inej činnosti na súvislej ploche väčšej ako 2 ha,

i) budovanie a vyznačenie turistického chodníka, náučného chodníka, bežeckej trasy, lyžiarskej trasy, cyklotrasy alebo mototrasy,

j) vykonávanie prípravy alebo výcviku a s nimi súvisiacich činností ozbrojenými zbormi a ozbrojenými silami mimo vojenských priestorov a vojenských obvodov; vykonanie prípravy alebo výcviku a s nimi súvisiacich činností v oblasti civilnej ochrany, Hasičským a záchranným zborom, alebo zložkami integrovaného záchranného systému za hranicami zastavaného územia obce,

k) organizovanie verejných telovýchovných, športových a turistických podujatí, ako aj iných verejnosti prístupných spoločenských podujatí za hranicami zastavaného územia obce alebo mimo športových a rekreačných areálov na to určených,

l) umiestnenie krátkodobého prenosného zariadenia, ako je predajný stánok, prístrešok, konštrukcia alebo zariadenie na slávnostnú výzdobu a osvetlenie budov, scénickej stavby pre film alebo televíziu za hranicami zastavaného územia obce,

m) umiestnenie zariadenia na vodnom toku alebo na inej vodnej ploche neslúžiacej plavbe alebo správe vodného toku alebo vodného diela,

n) použitie zariadenia spôsobujúceho svetelné a hlukové efekty, najmä ohňostroj, laserové zariadenie, reprodukovanosť hudbu mimo uzavretých stavieb.

(3) Zákaz podľa odseku 1 sa nevzťahuje na vjazd alebo státie vozidla vrátane motorovej trojkolky, motorovej štvorkolky a snežného skútra

a) slúžiaceho na obhospodarovanie pozemku alebo patriaceho vlastníkovi (správcovi, nájomcovi) pozemku, na ktorý sa vzťahuje tento zákaz,

b) na miesta, ktoré orgán oprávnený podľa tohto zákona na vyhlásenie (ustanovenie) chráneného územia a jeho ochranného pásma (§ 17) vyhradí najmä všeobecne záväzným právnym predpisom, ktorým vyhlasuje chránené územie a jeho ochranné pásmo (§ 17), návštevým poriadkom národného parku a jeho ochranného pásma (§ 20) alebo zoznamom týchto miest uverejneným na úradnej tabuli tohto orgánu a úradnej tabuli dotknutej obce,

c) ak jeho vjazd alebo státie boli povolené podľa osobitného predpisu.

(4) Súhlas podľa odseku 2 písm. e), k) a n) sa nevyžaduje na miestach vyhradených orgánom ochrany prírody spôsobom uvedeným v odseku 3 písm. b).

3.4. Ekonomické zhodnotenie dopadu uplatňovania príslušného stupňa ochrany s dlhodobým výhľadom limitov, regulatív a opatrení

Územie je súčasťou súvislej európskej sústavy chránených území (tzv. Natura 2000). Výnosom MŽP SR č. 3/2004-5.1 zo 14. júla 2004, ktorým sa vydáva národný zoznam území európskeho významu (ďalej len „Výnos“) bolo zaradené ako navrhované územie európskeho významu. Navrhované územia európskeho významu schválila Európska Komisia. Dňa 13. novembra 2007 bolo vydané rozhodnutie Komisie ES K(2007)5404, ktorým sa podľa smernice Rady 92/43/EHS prijíma zoznam území európskeho významu v panónskom biogeografickom regióne a dňa 25. januára 2008 bolo vydané rozhodnutie Komisie ES K(2008)271, ktorým sa podľa smernice Rady 92/43/EHS prijíma zoznam území európskeho významu v alpskom biogeografickom regióne, ktorého súčasťou je aj predmetné územie.

Vzhľadom k tomu, že v zmysle § 27 ods. 7 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov sa územie európskeho významu uvedené v národnom

zozname schválenom výnosom MŽP SR považuje za chránené územie vyhlásené podľa tohto zákona so stupňom ochrany uvedenom v národnom zozname, vyhlásenie chráneného územia nezvyšuje požiadavky na štátny rozpočet.

4. Návrh technického vybavenia územia

4.1 Opis technického vybavenia

Na základné označenie chráneného areálu treba použiť 5 ks normalizovaných tabúl so štátnym znakom Slovenskej republiky a nápisom „CHRÁNENÝ AREÁL“. Chránený areál bude mať červené obvodové značenie na hraničných stromoch vo vyhotovení, ktoré stanovuje §19 ods. 6 a 7 vyhlášky MŽP SR č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny.

4.2 Mapa technického vybavenia

Umiestnenie navrhovaných prvkov technického vybavenia je znázornené na kópii mapy, ktorá je súčasťou prílohy k projektu.

5. Prílohy

5.1 Prehľad odbornej literatúry a použitých odborných podkladov

KOLEKTÍV AUTOROV (2002): Atlas krajiny SR. 1. vydanie. Bratislava, MŽP SR Bratislava, SAŽP Banská Bystrica, 344 s.

STANOVÁ, V., VALACHOVIČ, M. (eds.) 2002: Katalóg biotopov Slovenska. DAPHNE – Inštitút aplikovanej ekológie, Bratislava, 225 s.

POLÁK, P., SAXA, A., (eds.) 2005: Priaznivý stav biotopov a druhov európskeho významu. ŠOP SR, Banská Bystrica, 736 s.

Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov

Vyhláška MŽP SR č.24/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov, ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2000 Z. z. o ochrane prírody a krajiny

Výnos MŽP SR č. 3/2004-5.1 zo 14. júla 2004, ktorým sa vydáva národný zoznam území európskeho významu